

2024. december 31. kedd

Jn 1,1-18

„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő volt kezdetben Istennél. Minden általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. A világosság a sötétségben világít, de a sötétség azt föl nem fogta. A tulajdonába jött, övéi azonban nem fogadták be. Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek...”

János evangéliumának nyitánya az egyik legismertebb bibliai idézet. Kamaszkorom óta mindig nagyon megragadnak ezek a rendkívül mély és tömör teológiai kijelentések, különösen imponáló és elbűvölő a karácsonyi csillagfényes éjszakában hallgatni.

Idén az év utolsó napjára került a Prológus, a teremtés körülményeit feszegető szövegrész, amely évszázadok múltán is sokféle értelmezésre ad lehetőséget, nemcsak hitbeli kérdéseket, hanem filozófiai és metafizikai dimenziókat is érintve.

A bevezető mondat mai, természettudományos megfogalmazása talán így hangozna: *„Kezdetben volt ... az ősrobbanás¹, egy olyan esemény amely az univerzum minden anyagi és fizikai jellemzőjét elindította.”*

Igaz, hogy az ősrobbanás elmélete a világegyetem (anyagi és energetikai állapotának) kezdetét jelenti, ám nem válaszol arra, hogy mi vagy ki hozta létre ezt a folyamatot.

Ez a modell az anyagi univerzum keletkezését a fizikai törvények és a természeti folyamatok alapján próbálja elmagyarázni, így nem egy teremtő akarat vagy isteni beavatkozás következményeként írja le, tehát nem tartalmazza azt az isteni szándékot vagy célzatosságot, amit a "teremtés" jelentése hordoz.

Az evangéliumi szöveg pedig nem mondja meg, hogyan zajlott le a teremtés, de azt tanítja, hogy az Ige (Logosz), mint isteni szándék, minden létező alapja.

A „Logosz” (görögül: λόγος) szó, amely itt „Ige” fordításban szerepel, a filozófiában is jelentős szerepet kapott. Már Platón és Hérakleitosz is használták, hogy a világ rendjét, az univerzum mögötti értelmet, vagy az emberi és isteni kommunikációt kifejezzék. A görög filozófia szerint a Logosz az az alapelv (princípium), amely összefogja és értelmet ad az egész világnak.

A hellén világban a Logosz az univerzum rendezettségét jelképezte, míg a zsidó vallásban az Isten szavával azonosították, amely teremtette a világot. János evangéliumában e fogalmat a legteljesebb és legmélyebb értelemben használja: a Logosz nemcsak elvont eszme, hanem személy is, aki Isten és az ember között közvetít.

János tehát hidat épít a hellén filozófia és a zsidó vallásos gondolkodás között, e két hagyomány összeolvadásának lenyomata a Prológus.

Nos, nincs könnyű dolgunk, amikor konvertálni szeretnénk a hétköznapi, gyakorlati életünkre ezeket a filozófiai, metafizikai és/vagy tudományos megfontolásokat.

Mi a dolgunk hát? Egyetlen szóval is lehet erre válaszolni: **teremtésvédelem**.

A teremtésvédelem nemcsak ökológiai megtérést és természetvédelmet jelent, ennél sokkal tágabb kihívás.

A körülöttünk lévő tér egyszerre valós és virtuális, minden felerősítetten színes, hangos, mozgalmas, vibráló. És oly gyakran álságos, hamis, hazug... Vajon mikor vesszük észre, hogy nemcsak most, szilveszterkor, hanem jelképesen is az utolsó órában élünk? Sőt, földtörténeti időszámítás szerint az utolsó percekben!

¹ Az **ősrobbanás** (Big Bang) egy tudományos világmodell. Az elmélet szerint az univerzum ~13,8 milliárd évvel ezelőtt rendkívül sűrű, szinte végleg összesűrített állapotból kezdett tágulni. Az ősrobbanás valódi értelemben nem „robbanás”, hanem inkább egy „tágulás” kezdődött, amely az univerzum terét és idejét létrehozta, és ezen tágulás során alakultak ki az alapvető elemek, a galaxisok, csillagok és bolygók.

Ma már nyilvánvaló, hogy a „modern” életmódunk válságba sodorta az egész teremtett világot, összeomlás (kollapszológia) fenyegeti létünket ([ld. Polinger Ágnes: Kollapszológia](#)). Százszámra készültek tanulmányok a globális felmelegedésről, a fajok kipusztulásáról, egyre gyakrabban hallunk/olvasunk az elég közeli összeomlásról stb., mégis húzzuk az időt, folytatjuk autós/repülő útjainkat, folytatjuk felhalmozó, embertársaink és minden élőlény iránti érzéketlen életmódunkat, hogy maradjon minden a kényelmes régiben... Nem fog!

„Isten megteremtette az embert, saját képmására...” (Ter 1,27)

“A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekévé legyenek.” (Jn 1,11)

Természetes, hogy szeretnénk mi is Isten gyermekeivé lenni... Az a dolgunk, hogy megfeleljünk teremtettségenknek, Isten-fiakként, -lányokként éljünk már a Földön is.

A világosság a sötétségbe jött – higgyük, hogy általunk is! Nekünk is újra és újra be kell világítanunk a sötétségbe, és kimondanunk azt, ami nem harmonizál az Isten teremtő igéjével. Folytatva a szakasz olvasását hamar lelkiismereti kérdések fogalmazód(hat)nak meg bennünk. Az év utolsó napja különösen alkalmas a számvetésre, a szembenézésre, a változtatni akarás megfogalmazására, elhatározások megtételére.

- Milyen volt a 2024-es évem, milyennek látom visszatekintve?
 - Mi volt nagyon jó, előrevivő, sikeres az elmúlt 366 napban?
 - Milyen örömteli esemény történt?
 - Miben erősödtem meg?
 - Mit mulasztottam el?
 - Milyen szomorúság, bánat, csalódottság ért? Hogyan kezeltem?
 - Mire használtam azt a lehetőséget, hogy ebben az évben +1 teljes napunk volt?
- Mit kellene mielőbb kijavítanom, min kellene változtatnom az új évben?
- Mit tettem az elmúlt héten/hónapban/évben azért, hogy megóvjam csodálatos, isteni világunkat?
- Vannak már teremtésvédő terveim 2025-re?
 - Mi lelkesít legjobban?
 - El tudom kötelezni magam a változtatás mellett?
 - Mi segítene a személyes teremtésvédő megtérésben?
 - Mire lenne szükség a közösségi cselekvésünkhöz?

Szerintem Isten még mindig reménykedik és bízik bennünk, hogy képesek leszünk fegyelmezni magunkat, képesek leszünk felelősséggel, (lehet, drámai) erőfeszítéssel őrizni a Földet, közös otthonunkat, a felnövekvő nemzedék életterét.

Végh Györgyi, Budapest

